

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April- 2018
FINANCIAL ACCOUNTING FOR MANAGERS
(CORE)

Time: 2:30 Hours**Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ માનવ લિ.નું તા.31/03/2017નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

દેવા	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
રૂ.100નો એક એવા પુરા ભરાયેલા 14,000 પ્રેફરન્સ શેર	14,00,000	કાયમી મિલકતો	7,98,000
રૂ.10નો એક એવા પુરા ભરાયેલા 1,00,000 ઇક્વિટી શેર	10,00,000	ગોણ કંપનીનાં શેરમાં રોકાણ	6,00,000
શેર પ્રિમિયમ	2,24,000	ગોણ કંપની પાસે લેણા	16,00,000
નફા નુકશાન ખાતું	10,48,000	ચાલુ મિલકતો:	
ડિવિડન્ડ સમતુલા અનામત	5,60,000	સ્ટોક	7,68,000
બેંક લોન	1,52,000	દેવાદારો	24,00,000
લેણદારો	15,28,000	બેંક સિલક	80,000
નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	12,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	20,000
સુચિત ડિવિડન્ડ	1,26,000		
દેવી હૂંડી	2,16,000		
	62,66,000		62,66,000

વધારાની માહિતી:-

(1) મુલ્યાંકન કરનારે કાયમી મિલકતોની પુનઃસ્થાપના કિંમત રૂ.14,54,000 ઠરાવેલ છે. (2) ગોણ કંપનીના શેરની કિંમત અત્યારે રૂ.7,12,000 આંકી શકાય. (3) કરવેરા પહેલાનો ચોખ્ખો નફો રૂ.12,00,000 છે. (4) કરવેરાનો દર 50% છે. (5) અપ્રચલિત થયેલો સ્ટોક રૂ.4,000 છે. (6) કાયમી મિલકતો પર પુનઃસ્થાપના કિંમતનાં આધારે વધારાનો ઘસારો રૂ.45,000 માંડી વાળવાનો છે. (7) ગયા વર્ષનાં વેચાણ પર થયેલો રૂ.20,000નો નફો આ વર્ષનાં નફામાં સમાયેલા છે. (8) મશીનરી વેચાણની ખોટ રૂ.2,000 નફા નુકશાન ખાતે ઉધારેલ છે. (9) ચાલુ વર્ષનો નફો નક્કી કરતી વખતે બેંક લોનનાં વ્યાજનાં રૂ.12,000 બાદ કરેલા છે.

ગણતરી કરો: (1) કુલ રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર (2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર (3) માલિકોની રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર નક્કી કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૧ ધૈર્ય લિ.નાં પાકાં સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

દેવા	31/03/16 રૂ.	31/03/17 રૂ.	મિલકતો	31/03/16 રૂ.	31/03/17 રૂ.
ઇક્વિટી શેર મુડી	1,00,000	1,00,000	ઘસારા બાદ કાયમી મિલકતો	80,000	1,04,000
અનામત ભંડોળ	40,000	46,400	રોકાણો	12,000	16,000
લોન	48,000	40,000	ચાલુ મિલકતો:		
લેણદારો અને અન્ય જવાબદારી	10,000	51,600	સ્ટોક	40,000	48,000
			દેવાદારો	20,000	28,000
			બેંક સિલક	8,000	8,000
			લેણી હૂંડી	10,000	10,000
			પ્રાથમિક ખર્ચા	28,000	24,000
	1,98,000	2,38,000		1,98,000	2,38,000

વર્ષ 2016-17ની માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	રૂ.
વેચાણ	2,40,000
વ્યાજ	9,600
ડિવિડન્ડ ચુકવણી	20,000
વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો નફો	60,000
કરવેરા જોગવાઈ	24,000

ગણતરી કરો:- (1) કુલ રોકાયેલી મુદી પર વળતરનો દર (2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મુદી પર વળતરનો દર (3) માલિકોની રોકાયેલી મુદી પર વળતરનો દર નક્કી કરો.

પ્રશ્ન-૨ અર્ચન લિ.નાં સંચાલકોએ આવતા વર્ષ માટે બજેટ તૈયાર કર્યું છે, જેની માહિતી નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

વિગત	રૂ.
વેચાણ (1,00,000 એકમો)	3,00,000
ચલિત ખર્ચ	1,20,000
સ્થિર ખર્ચ	1,50,000

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો: (1) પી.વી. ગુણોત્તર (2) સમતુલ બિંદુ (3) સલામતીનો ગાળો, આ ઉપરાંત આ ત્રણે પર નીચેના ફેરફારની કેવી અસર થશે તે પણ શોધો.

- એકમોનાં વેચાણમાં 20% વધારો.
- ચલિત ખર્ચમાં 5% વધારો.
- સ્થિર ખર્ચમાં 10% વધારો.
- વેચાણ કિંમતમાં 10% વધારો અને વેચાણ એકમોમાં 20% ઘટાડો.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ હેલી લિ. ત્રણ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે, જેના પડતર અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	વસ્તુઓ		
	A	B	C
ઉત્પાદન ક્ષમતાનો ઉપયોગ	20%	40%	40%
ઉત્પાદિત એકમો	5,000	12,500	15,000
એકમદીઠ માલસામાન (રૂ.)	80	128	144
એકમદીઠ મજૂરી (રૂ.)	40	48	64
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ (રૂ.)	28	36	44
એકમદીઠ સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)	24	36	40
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	160	300	340

સંચાલકો વસ્તુ A નું ઉત્પાદન બંધ કરીને તેની બચેલી ઉત્પાદન ક્ષમતાનો એક સમાન ઉપયોગ વસ્તુ B અને વસ્તુ C નાં ઉત્પાદન માટે કરવાનું વિચારે છે.

પડતર અને વેચાણ કિંમતમાં અપેક્ષિત વધારો નીચે મુજબ છે.

	B	C
માલસામાન	10%	10%
મજૂરી	5%	5%
વેચાણ કિંમત	2%	5%

સ્થિર ખર્ચમાં કોઈ વધઘટ થશે નહિ, સંચાલકોને તેમની નવી યોજના અંગે તમે શું સલાહ આપશો?

પ્રશ્ન-૩ ક્રિપ લિ. ટોયલેટ સોપનું ઉત્પાદન કરે છે. ટોયલેટ સોપની બજાર કિંમત રૂ.30 મળી શકે તેમ છે. કંપની વેચાણ પર 10% લેખે નફો મેળવવા ઇચ્છે છે. (૧૫)

કંપનીની પડતર વિષયક માહિતી નીચે મુજબ છે.

એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)	15.00
એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	7.00
એકમદીઠ અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	4.00
વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)	1,00,000

- (1) ટોયલેટ સોપનું બજાર કિંમતે ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ કે જેથી ઇચ્છીત નફો મળી શકે?
- (2) જો કંપની વધુમાં વધુ 80,000 એકમોનું વેચાણ કરી શકે તેમ હોય તો વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચમાં કેટલો ઘટાડો કરવાથી બજાર કિંમતે ઇચ્છીત નફો મળી શકે?

અથવા

પ્રશ્ન-૩ જશ લિ. કેલ્ક્યુલેટરનું ઉત્પાદન કરે છે. કેલ્ક્યુલેટરની બજાર કિંમત રૂ.50 મળી શકે તેમ છે. કંપની વેચાણ પર 20% લેખે નફો મેળવવા ઇચ્છે છે.

કંપનીની પડતર વિષયક માહિતી નીચે મુજબ છે.

એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)	20:00
એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	10:00
એકમદીઠ અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	8:00
વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)	1,50,000

- (1) કેલ્ક્યુલેટરનું બજાર કિંમતે ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ કે જેથી ઇચ્છીત નફો મળી શકે?

(2) જો કંપની વધુમાં વધુ 50,000 એકમોનું વેચાણ કરી શકે તેમ હોય તો એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચમાં કેટલો ઘટાડો કરવાથી બજાર કિંમતે ઇચ્છીત નફો મળી શકે?

પ્રશ્ન-૪ કાર્યશીલ મુડી એટલે શું? કાર્યશીલ મુડીને અસર કરતા પરિબલોની ચર્ચા કરો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ ટ્રેકનોંધ લખો.

1. માલસામાનનું ABC વર્ગીકરણ.
2. રોકડ સંચાલનનાં હેતુઓ.
3. લેણા સંચાલનનું મહત્વ.

(૦૫)

(૦૫)

(૦૫)

English Version

Que-1 Balance Sheet of Manav Ltd. as on 31/03/2017 was as under.

(20)

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
14,000 Preference shares of Rs.100 each fully paid up	14,00,000	Fixed Assets	7,98,000
Share Capital 1,00,000 Equity shares of Rs.10 each fully paid up	10,00,000	Investment in shares of subsidiary company	6,00,000
Share Premium	2,24,000	Receivables from subsidiary companies.	16,00,000
Profit & Loss A/c.	10,48,000	Current Assets:	
Dividend Equalization Fund	5,60,000	Stock	7,68,000
Bank Loan	1,52,000	Sundry Debtors	24,00,000
Creditors	15,28,000	Bank Balance	80,000
Unpaid dividend	12,000	Preliminary expenses	20,000
Proposed dividend	1,26,000		
Bills payable	2,16,000		
	62,66,000		62,66,000

Additional Information:

- (1) Reassessment value of fixed assets is decided Rs.14,54,000.
- (2) Market value of shares of subsidiary company is Rs.7,12,000.
- (3) Profit of the year before provision of tax is Rs.12,00,000.
- (4) Tax rate 50%.
- (5) Value of obsolete stock is Rs.4,000.
- (6) Additional depreciation of Rs.45,000 on fixed assets is to be debited due to replacement value.
- (7) Last year profit Rs.20,000 is included in current year profit.
- (8) Loss on sale of machine Rs.2,000 is debited in Profit & Loss A/c.
- (9) Interest on bank loan Rs.12,000 is deducted from current year's profit.

Calculate: (1) Rate of Return on Total Capital Employed (2) Rate of Return on Net Capital Employed (3) Rate of Return on Owner's Capital Employed.

OR

Que-1 Balance Sheets of Dhairya Ltd. were as under.

Liabilities	31/03/16 Rs.	31/03/17 Rs.	Assets	31/03/16 Rs.	31/03/17 Rs.
Equity Share Capital	1,00,000	1,00,000	Fixed Assets after depreciation	80,000	1,04,000
Reserve Fund	40,000	46,400	Investments	12,000	16,000
Loan	48,000	40,000	Current Assets:		
Creditors and other liability.	10,000	51,600	Stock	40,000	48,000
			Sundry Debtors	20,000	28,000
			Bank Balance	8,000	8,000
			Bills Receivables	10,000	10,000
			Preliminary expenses	28,000	24,000
	1,98,000	2,38,000		1,98,000	2,38,000

Other information for the year 2016-17.

Particulars	Rs.
Sales	2,40,000
Interest	9,600
Dividend payable	20,000
Profit before interest and tax	60,000
Tax reserve	24,000

Calculate: (1) Rate of Return on Average Total Capital Employed (2) Rate of Return on Average Net Capital Employed (3) Rate of Return on Average Owner's Capital Employed.

- Que-2 The CEO of Archan Ltd. has prepared budget for the incoming year and the following information is available from it. (20)

Particulars	Rs.
Sales (1,00,000 units)	3,00,000
Variable Expenses	1,20,000
Fixed Expenses	1,50,000

From the above information find out (1) Profit Volume Ratio (2) Break-even Point and (3) Margin of Safety and also find out how these three will be affected in the following circumstances.

- Increase of 20% in number of units sold.
- Increase of 5% in variable cost.
- Increase of 10% in fixed cost.
- Increase of 10% in selling price and decrease in sale of units by 20%

OR

- Que-2 Heli Ltd. produces three products. The detail of the cost is as under.

Particulars	Products		
	A	B	C
Capacity engaged	20%	40%	40%
Units produced	5,000	12,500	15,000
Materials per unit (Rs.)	80	128	144
Wage per unit (Rs.)	40	48	64
Variable overheads per unit (Rs.)	28	36	44
Fixed Overhead per unit (Rs.)	24	36	40
Selling price per unit (Rs.)	160	300	340

The management proposes to discontinue product A and utilize the disengaged capacity of product A equally in the production of B and C.

Expected rise in price and cost is as under.

	B	C
Materials	10%	10%
Wages	5%	5%
Selling Price	2%	5%

Fixed overheads will remain unchanged. What will be your advice to the management regarding the new proposal?

- Que-3 Krish Ltd. is manufacturing 'Toilet Soap' Market price of the toilet soap is Rs.30. the Company desires 10% profit on sale. The cost related information of the company is as under. (15)

Direct Material Cost per unit Rs.	15.00
Direct Labor Cost per unit Rs.	7.00
Other Direct Expenses per unit Rs.	4.00
Annual Fixed Expenses Rs.	1,00,000

- How much units must produce and sale. To sell toilet soap at market price and to get desire profit?
- If company can sell maximum 80,000 units then for getting desire profit and market price how much reduction in annual fixed expenses is required?

OR

- Que-3 Jash Ltd. is manufacturing 'Calculator'. Market price of the Calculator is Rs.50. the Company desire 20% profit on sale. The cost related information of the company is as under.

Direct Material Cost per unit Rs.	20:00
Direct Labor Cost per unit Rs.	10:00
Other Direct Expenses per unit Rs.	8:00
Annual Fixed Expenses Rs.	1,50,000

- How much units must produce and sell, to sell Calculator at market price and to get desire profit?
- If company can sell maximum 50,000 units then for getting desire profit and market price how much reduction in Direct Material Cost per unit is required?

- Que-4 What is Working Capital? Discuss factors affecting Working Capital. (15)

OR

- Que-4 Write Short Notes.

- ABC Analysis of Inventory. (05)
- Objectives of Cash Management. (05)
- Importance of receivable Management. (05)
